

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ХІМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
з навчальної роботи

Хімічний факультет
Наталія УСЕНКО

2021 року

ПРОГРАМА

АСИСТЕНТСЬКОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

для здобувачів освітньо-наукового рівня доктор філософії

галузі знань **10 Природничі науки**
спеціальність **102 Хімія**
освітній рівень **третій «освітньо-науковий»**
освітня програма **Хімія**
вид дисципліни **обов'язкова**

Форма навчання **денна**
Навчальний рік **2021/2022**
Період навчання **2 рік**
Кількість кредитів ECTS **10 кредитів**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**
Форма заключного контролю **диференційований залік**

Пролонговано: на **2022/2023** н.р. (Н.Усенко) « 13 » 05 2022 р.

Пролонговано: на **2023/2024** н.р. (Н.Усенко) « 20 » 05 2023 р.

Пролонговано: на **2024/2025** н.р. _____ (_____) « _____ » _____ 202_____ р.

Розробники:

Пивоваренко Василь Георгійович, *д.х.н., проф., професор кафедри органічної хімії;*

Зінько Ліонель Степанівна, *к.х.н., доц., доцент кафедри аналітичної хімії*

Шабликіна Ольга Валентинівна, *к.х.н., асистент кафедри органічної хімії*

Схвалено науково - методичною комісією хімічного факультету

Протокол № 7 від "20" квітня 2021 року

Голова науково-методичної комісії _____

(Олександр РОЇК)

"20" квітня 2021 року

Вступ. Програма асистентської педагогічної практики аспірантів / ад'юнктів складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки докторів філософії з наукових спеціальностей, за якими здійснюється підготовка докторів філософії. Асистентська педагогічна практика дозволяє аспірантам набути практичних навичок та досвіду викладацької роботи, необхідних для викладання дисципліни за профілем набутої спеціальності у вищих навчальних закладах.

Предметом практики є теорія і практика навчально-виховної роботи у вищих навчальних закладах.

Міждисциплінарні зв'язки ґрунтуються на знаннях принципів пізнання, а також концепцій та методологічних підходів сучасної науки, що використовуються в дисциплінах професійної та практичної підготовки. Міжпредметні зв'язки дисципліни з іншими науками дають змогу глибше пізнати психолого-педагогічні факти, явища і процеси, що є підґрунтям для ефективної освітньої діяльності викладача у вищій школі. Також, важливими є безпосередні міждисциплінарні зв'язки з курсами з педагогіки вищої школи та методики викладання у вищих навчальних закладах, що були складовою частиною підготовки за попереднім другим освітнім рівнем "магістр".

Програма асистентської педагогічної практики включає наступні **види діяльності**:

1. Навчальна діяльність аспіранта/ад'юнкта під час практики.
2. Методична діяльність аспіранта/ад'юнкта під час практики.
3. Виховна діяльність аспіранта/ад'юнкта під час практики.
4. Науково-дослідна діяльність аспіранта/ад'юнкта під час практики.

1. Мета та завдання практики

1.1. **Метою** асистентської педагогічної практики аспірантів/ад'юнктів є оволодіння сучасними методами, формами та засобами навчання, формування в них на базі одержаних у вищому навчальному закладі знань із базових психолого-педагогічних дисциплін, професійних навичок та вмінь для вирішення конкретних навчально-виховних задач в умовах реального педагогічного процесу, виховання потреби систематично поновлювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності. В результаті проходження педагогічної практики у аспірантів/ад'юнктів повинні бути сформовані конструктивні, організаторські, комунікативні й дослідницькі вміння викладача університету, необхідні для забезпечення провідних аспектів педагогічної діяльності у вищій школі: навчальної, методичної, виховної й дослідницької роботи.

1.2. *Основними завданнями* вивчення дисципліни є:

- формування та розвиток професійно-педагогічних навичок та умінь викладача вищої школи;
- формування у аспірантів навичок та умінь проведення науково-дослідницької роботи з психолого-педагогічних та методичних проблем;
- створення умов для професійної адаптації аспірантів/ад'юнктів, залучення їх до активної діяльності як викладачів та кураторів академічних груп;
- розвиток у аспірантів/ад'юнктів практичних умінь здійснювати виховну роботу студентської молоді;
- оволодіння аспірантами комунікативними вміннями, необхідними для спілкування зі студентами та викладачами;
- вироблення у майбутніх викладачів навичок самостійності у підготовці та проведенні різних форм навчально-виховної роботи зі студентами та особистої відповідальності за якість та ефективність цієї роботи;
- вироблення творчого, дослідницького підходу до педагогічної діяльності викладачів вищої школи;
- ознайомлення з організацією освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- спостереження за освітнім процесом та аналіз його організації;
- визначення та реалізація конкретних цілей та завдань освітнього процесу з урахуванням ступеню навчання;
- здійснення поточного та перспективного планування навчальної роботи й організація виконання накресленого плану;
- вибір та використання ефективних прийомів і методів навчання та контролю за пізнавальною діяльністю студентів;
- аналіз та узагальнення передового досвіду викладання;
- закріплення та практичне застосування теоретичних знань, оволодіння сучасними методами та прийомами організації і забезпечення освітнього процесу у ВНЗ;
- аналіз робочих програм навчальних дисциплін, вироблення рекомендацій щодо їх удосконалення;
- формування професійно значущих якостей, професійних умінь та навичок управління навчальною діяльністю студентів;
- набуття умінь самоаналізу педагогічної майстерності.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми аспіранти/ад'юнкти повинні:

знати:

- основні поняття і категорії педагогіки та методики викладання у вищих навчальних закладах;
- навчально-методичні комплекси для студентів вищих навчальних закладів;
- сучасні підходи до формування у студентів професійної компетентності;
- інноваційні освітні технології навчання у вищих навчальних закладах;
- форми, види і способи контролю й оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей;
- основні організаційні форми реалізації освітнього процесу у вищих навчальних закладах;
- основи планування освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- основні положення законодавства України в галузі вищої освіти, програмних документів, які стосуються навчання студентів та викладання у ВНЗ;
- завдання і функції науково-педагогічного працівника;
- вимоги до підготовки документального супроводу викладання у ВНЗ;
- основні принципи, методи, види навчання у ВНЗ.

вміти:

- визначати й аналізувати цілі, зміст, принципи, методи і прийоми навчання;
- аналізувати, обирати й ефективно використовувати навчально-методичні комплекси для студентів вищих навчальних закладів;
- контролювати й оцінювати рівень сформованості всіх складників професійної компетентності;
- планувати й реалізовувати різні форми організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі;
- планувати (проектувати) вивчення навчальних дисциплін;
- відбирати, структурувати зміст навчального матеріалу для проведення різних видів навчальних занять;
- використовувати знання про індивідуально-вікові особливості молоді при проведенні занять;
- застосовувати інноваційні методи, прийоми та засоби навчання і виховання студентів;
- працювати з навчальною, науковою, методичною літературою;
- підвищувати професійні вміння, вивчати передовий педагогічний досвід.

На проходження асистентської педагогічної практики відводиться 300 год / 10 кредитів ЄКТС. Зокрема: *проведення різних видів навчальних занять не менше 50 год., інші види робіт, у тому числі і самотійна робота – 250 год.*

Асистентська педагогічна практика проводиться на другому та третьому роках навчання в аспірантурі.

2. Форма підсумкового контролю успішності навчання – диференційований залік.

3. Засобами діагностики успішності проходження практики є аналіз результатів навчальної, методичної, виховної та науково-дослідної роботи аспірантів/ад'юнктів.

Звіт встановленого зразку про результати практики обговорюється та затверджується на засіданні кафедри. Оцінювання діяльності аспіранта / ад'юнкта під час практики здійснюється комісією із трьох осіб з урахуванням оцінки керівника/керівників практики.

Оцінка результатів практичної підготовки здійснюється за 100-бальною шкалою:

- навчальна діяльність аспіранта/ад'юнкта – до **40 балів**,
- методична діяльність аспіранта/ад'юнкта – до **20 балів**,
- виховна діяльність аспіранта/ад'юнкта – до **20 балів**,
- науково-дослідна діяльність аспіранта/ад'юнкта – до **20 балів**.

Шкала відповідності

За 100-бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
60–100	зараховано
1–59	не зараховано

Аспіранту /ад'юнкту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно.

4. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Навчальна діяльність аспіранта / ад'юнкта-практиканта (4 кредити, 120 год.)

- планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять;
- проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі;
- проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять;

- виготовлення роздавального дидактичного матеріалу;
- перевірка письмових робіт студентів;
- проведення консультацій для студентів;
- підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з предмету, що викладається.

Змістовий модуль 2. Методична діяльність аспіранта / ад'юнкта практиканта (2 кредити, 60 год.)

- ознайомлення аспірантів/ад'юнктів з особливостями організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо);
- ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що доручено викладати;
- ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації);
- участь аспірантів/ад'юнктів у засіданнях кафедр, методичних секцій, в роботі семінарів викладачів тощо;
- складання робочої навчальної програми курсу, що доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо);
- відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів/ад'юнктів-практикантів.

Змістовий модуль 3. Виховна діяльність аспіранта / ад'юнкта-практиканта (2 кредити, 60 год.)

- ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті;
- ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі;
- виконання обов'язків куратора академічної групи;
- планування виховної роботи в академічній групі;
- відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти/ад'юнкти-практиканти;
- підготовка і проведення одного виховного заходу;
- проведення психолого-педагогічного вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому;
- складання психолого-педагогічної характеристики академічної групи.

Змістовий модуль 4. Науково-дослідна діяльність аспіранта / ад'юнкта-практиканта (2 кредити, 60 год.)

- виконання індивідуальних дослідницьких психолого-педагогічних завдань протягом педпрактики та складання відповідного звіту (теми завдань за вибором);
- участь у роботі методологічних семінарів кафедр.

5. Рекомендована література

1. *Алексюк А.М.* Педагогіка вищої освіти України. – К.: Либідь, 1998. – 560 с.
2. *Андрущенко В., Губерський Л.* Філософія як теорія та методологія розвитку освіти / Андрущенко В., Губерський Л. – К.: «МП Леся», 2012. – 568 с.
3. *Виховна робота в закладах освіти України. Випуск II.* Збірник нормативних документів та методичних рекомендацій. – К.: ІЗМН, 1998. – 335 с.
4. *Демчук В.С., Соловей М.І.* Виховна робота наставника академічної групи студентів вищого закладу освіти. – К.: ДДЛУ, 2000. – 68 с.
5. *Деякі аспекти формування національної культури студентської молоді: Зб. наукових статей.* - К.: ІЗМН, 1997. – 120 с.
6. *Євтух М.Б.* Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: монографія / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Л.М. Дибкова. – К. : КНЕУ, 2010. – 248 с.
7. *Єрмаков І.Г.* Виховання життєтворчості: моделі виховних систем. – Харків: Вид. група “Основа”, 2006. – 224 с.
8. *Заболотська О.* Формування та розвиток студента як індивідуальності // Вища освіта України. – 2005. – №2. – С. 88-93.
9. *Книга вчителя хімії. Довідкові матеріали для організації роботи вчителя: Довідково-методичне видання / Упоряд. Василенко С.В., Єресько О.В.* – Харків: Торсінг плюс, 2006. – 320 с.
10. *Кошечко Н.В.* Методика викладання у вищій школі : навч. посібник / Н.В. Кошечко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2013. – 114 с.
11. *Кудіна В.В., Соловей М.І., Спіцин Є.С.* Педагогіка вищої школи. – К.: Ленвіт, 2009. – 213 с.
12. *Кузьмінський А.І.* Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. – К.: Знання, 2005. – 471 с.
13. *Куратори академічної групи: Метод. рекомендації щодо проведення виховної роботи зі студентами.* – К.: ДАЖКГ, 2002. – 36 с.
14. *Методика викладання у вищій школі: навч. посібник / О.В. Малихін, І.Г. Павленко, О.О. Лаврентьєва, Г.І. Матукова.* – К. : КНТ , 2014. – 262 с.

15. *Національна програма виховання дітей та учнівської молоді в Україні // Освіта України. – 2004. – 3 грудня.*
16. *Педагогіка вищої школи: Навч. посібник / З.Н. Курлянд, Р.І. Хмелюк, А.В. Семенова та ін.; За заг. ред. З.Н. Курлянд. – К.: Знання, 2005. – 399 с.*
17. *Соловей М.І., Демчук В.С. Виховна робота у вищому навчальному закладі. – К.: Ленвіт, 2003. – 257 с.*
18. *Староста В. І. Проведення занять з хімії в середніх та вищих навчальних закладах. Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. – Луцьк : Вежа, 2011. – 232 с.*
19. *Ягоднікова В.В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі : навч. посібник / В.В. Ягоднікова. – К. : Персонал, 2011. – 70 с.*